

SADA SAM ELVIS PRISLI

Verovatno je poseban 'doživljaj' umreti u Kejptaunu, pomislio je kada mu je Natalija rekla da je odlučila da se suprotstavi svojoj bolesti. Nije ništa posebno umreti u Beogradu, pomislio je samo trenutak kasnije, a to će se desiti sa mnogim čim ona otputuje. Kad neko koga volite odluči da ode i nikada se ne vrati, on se tom odlukom s vama zauvek oprašta, kao da više niste živi.

U Kejptaunu su poslednje dve godine živeli njihovi sinovi, odselivši tamo posle decenije izneverenih očekivanja i zaludnog traćenja mladosti. 'Odlitelji su' na daleki jug istoga onog popodneva, setio se kasnije te patetične podudarnosti, kada su i laste za tu godinu završile svoj boravak na njihovoj terasi. Da su bar one ostale još neko vreme, pomislio je kada je video da su gnezda prazna. Od pre nekoliko dana ponovo su prazna. Novembar je, zahladnelo je, a on i dalje izlazi na terasu i gleda naizmenično preko malog dvorišta zid visoke zgrade i procep otvorenog neba u kojem se svakog vedrog poslepodneva pojavljuje sunce, na pola sata osvetljavajući terasu i deo trpezarije. Posle desetak minuta pridružuje mu se i Natalija, noseći pod levom rukom cebe a u desnoj tacnu koju stavlja na mali pleteni sto: on još uvek pije kafu, a ona poslednjih nekoliko godina čaj. Svakoga dana kada ne pada kiša kao na nekom čarobnom bregu sede oni tu i piju svoje tople napitke, dvoje usamljenih ljudi u velikom gradu, gledajući između zgrada put juga, u smeru u kojem se nalazi i Afrika.

Prošle nedelje podigao je i poslednje lekarske nalaze i vizu i Natalija je mogla da krene na put. Sada je tamo proleće, ovo isto sunce bliže je Kejptaunu nego Beogradu, tamo su južni vetrovi hladni a severni topli, sve suprotno nego što je kod nas. Ubiće je ta nagla promena vremena, a onda će njena smrt, ako ne i samo odlazak, ubiti mene, pomislio je kada je odložio šoljicu sa još uvek toplom kafom. Plašio se samoće više nego smrti. Kako će izgledati njegovo usamljeničko jutro, doručak bez nje, duge noći koje ne donose san. "Vратиću se do Uskrsa", rekla je ona kada se on usudio da izrazi negodovanje zbog njenog odlaska i kada je pomenuo usamljenost. On je slutio, znao je da se neće vratiti. I sada, kada mu je šezdesetpet, a njoj šezdesettri, pored njega, na terasi, sedi ista ona žena pored koje je nekada sedeo u bioskopu ili u restoranu. Vide tu sliku, ne gledajući nju. Želeći da sačuva tu sliku, retko gleda nju.

U petak, dok se vraćao iz ambasade i ambulante, zastao je pored male radnje za opravku starih lampi i dugo je zurio u izlog. A zatim, malo dalje, stao je ispred radnje za opravku šivaćih mašina. Te lampe i te mašine stare su kao ja, zato su ovde i donesene, kao eksponati jednog doba koje je zauvek minulo. Zatim je skrenuo u jednu ulicu kojom je obilaznim putem mogao da stigne do stana, potom iz te ulice u jednu uličicu koja ga je vodila još dalje. Kada je stigao kući rekao je Nataliji da je u ambasadi bila velika gužva i da je morao dugo da čeka na njenu vizu.

Već godinama odlazi u šetnje, pre podne, a ponekad i predveče, obično Knez Mihajlovom do Kalemegdana, zastajući pred knjižarama u koje ne ulazi, ili pred prodavnicama obuće, gledajući cipele koje ne kupuje. U širokom luku zaobilazi starce, šahiste u kalemegdanskom parku. To su njegovi dragoceni časovi samoće i on ne želi da susretne nikog koga poznaje, čak ni nekog prijatelja. Dođe do ivice šetališta iza parka i preko niske kamene ograde gleda Novi Beograd, Savu sa brodovima-restoranima, levo u daljini Banovo brdo, Brankov most tu na dohvat ruke.

U svojoj prepodnevnoj šetnji u subotu zastao je pored izloga muzičkih kaseti i disko-va u Makedonskoj ulici. U prvom redu neki Sex Pistolsi, u pozadini albumi Bitlsa i kasete Elvise Prisljia, okolo drugi, nepoznati pevači i grupe. On odavno sluša samo ozbiljnu muziku i džez. Ima malu kolekciju ploča i kasete koje povremeno pušta. U jednoj velikoj kutiji u podrumu, ima, setio se sada, posle toliko godina, i kutiju ploča i kasete s muzikom iz pionirskog doba rokenrola. Seća se i šta sve sadrži ta kolekcija iz mladosti. Ali nije se odmah spustio u podrum. Šta bi, uostalom, pomislila Natalija. Ne zna kako bi odgovorio na pitanja koja bi mogla da postavi.

U ponedeljak je ušao u muzičku prodavnicu i odlučnim glasom zatražio kasetu sa Elvisovim pesmama. Prodavačica nije baš sasvim uspela da sakrije svoje čuđenje što čovek tih godina kupuje Elvise. Valjda će biti toliko domišljata da se seti da možda kupujem kasetu unuku za rođendan ili, uostalom, ženi za godišnjicu svadbe, pomislio je pre nego što je ušao u prodavnicu. Mnogi klinici danas slušaju muziku iz mladosti njihovih očeva, neki i dedova. U vreme moje mladosti prodavačice su bile mnogo obaveštenije o muzici, i pristojnije, nego danas. Mogla se setiti i da je Elvis Prislj skoro moj vršnjak, pomislio je kada je izašao iz radnje, s kasetom u unutrašnjem džepu sakoa.

Unuke nemaju. Njihov stariji sin, oženjeni lekar, nema decu, mlađi, farmaceut, nije oženjen. Otišli su nekoliko dana posle promene vlasti, iznureni od desetogodišnje krize, borbe za opstanak, bombardovanja, demonstracija koje nisu propuštali. Na vizu su čekali dve godine i ispalo je da odlaze baš onda kad nestaje ono zbog čega odlaze. Za to vreme njihova majka je obolela: angina pektoris i propratne tegobe. Tek kad su otišli javila im je da je bolesna, a letos, posle nekoliko njihovih pisama u kojima su je molili da dođe u Kejptaun da se leči ("ovdašnji specijalisti mogli bi da ti pomognu, bolji su i aparati i lekovi"), odlučila je da pokuša. Ona je sinove naterala da odu. Otac ih je odgovarao. Sada su sinovi nju nagovorili da ode, a on se s njenom odlukom ne slaže.

U nedelju pre ručka vadila je svoje stvari iz ormara i fioka; verovatno je birala šta će poneti sa sobom u Kejptaun. Uvek je skrivala svoja osećanja, naravno ne potpuno, da kod njega ne bi izazvala pomisao da je bezosećajna. Pa meni može sve reći, govorio je u sebi, besan što mu ne govori ništa o svojim preživljavanjima. Stvari je vadila mirno, ne žureći, jer do odlaska je ostalo skoro mesec dana. Nije uzdisala, nije joj ništa ispadalo iz ruku. Znao je da joj je teško što se rastaju, ali mogla bi da nešto od toga i pokaže. I joj i njemu bilo bi lakše. I zašto stvari za put odvaja već sada, kada je od odlaska deli skoro ceo mesec!? Mogla je to da uradi poslednje nedelje, bilo bi prirodnije, ili kada ja nisam tu. Nikada je više neću videti, njenim odlaskom i moj se život završava, ponavljao je u sebi još jednom, gledajući Nataliju preko novina koje je više držao u rukama nego stvar-

no čitao. Opet, zar nije najvažnije da se ona izleći, pa makar se nikada više ne videli. Zašto samo razmišljam o smrti. Možda će se ona zaista izleći i s lastama se u aprilu vratiti i sedeti sa mnom na terasi.

Već duboko u noć, kada je ona već zaspala (ostajao je još neko vreme budan; mnogo mu je značio taj sat noćne samoće), stavio je slušalice na uši i Elvisovu kasetu u vokmen koji mu je mlađi sin ostavio. Juče pre podne obišao je još neke muzičke prodavnice i kupio još nekoliko Elvisovih kaseti. Poslepodne se spustio u podrum i doneo onu kutiju, otvorio je i svaku ploču i kasetu obrisao. Sada je uživao u Elvisovom raskošnom glasu, u patetici njegovih ljubavnih i buntovnih pesama. Eto, zahvaljujući tim kasetama i vokmenu uspeo je da premosti taj sat rastojanja između očajanja i kakvog-takvog sna, pomislio je kada je skinuo slušalice s ušiju, zaista već pospan.

Ujutro je, po običaju, otišao do ugla da kupi novine i cigarete. I sam je bio iznenađen kad je poznanik kog je sreo pred trafikom primetio da je u patikama. "Idete na džoging?" pitao je poznanik, pogledom pokazujući na njegovu obuću. "Da", odgovorio je, iznenađen brzinom odgovora na ironično poznanikovo pitanje. Kada se vratio u stan i seo da čita novine, prvo je, a da to nije uradio s nekim planom, otvorio muzičku stranu. Sada popularnu muziku tretiraju kao vrhunsku kulturu, mislio je, piše se o pevačicama i pevačima bez talenta kao o nekim muzičkim veličinama. I ja sada čitam tekstove o njima! Setio se vremena pre ženidbe, onih podstanarskih dana jednog mladića koji je nedavno završio fakultet, zaposlio se i već od prve plate počeo da pravi kolekciju rokenrola. Vraća li se on sada, ne samo u sećanjima, nego na neki način i fizički, u to vreme? Uskoro će opet biti sam, vremena će imati na pretek, novaca dovoljno da pokrije sve svoje troškove. Hoće li poludeti kada Natalija otputuje i da li je on to već počeo da se gubi iz straha što će ostati sam? Ali zašto slušanje Elvise, patike, od juče i teksas košulja s belom majicom i izlizane farmerice ne bi mogao da budu dobar način odbrane od te nadolazeće samoće? Možda je sve to normalno!

On vidi da Natalija primećuje sve promene u njegovom odevanju i ponašanju, ali ga nervira što na to ne reaguje. Upravo je ona svih ovih decenija stvarala njegov ukus u odevanju. Klasično kada je potrebno, nonšalantno kada je potrebno, moderno ali bez krajnosti koja prelazi u kič. Ona od jutra do večeri pretura po svojim stvarima i on zna da je kada je bio odsutan (nije se usudila da bude toliko indiskretna, kao kada je počela da razvrstava odeću) pregledala i sve njihove zajedničke albume i fotografije iz kutija, one koje nisu bile u albumima. Zna da neće odneti ništa što bi vremenom izbrisalo njihove zajedničke uspomene.

Jedne subote (ostale su još dve nedelje do dana njenog odlaska u Kejptaun i do kraja njihovog zajedničkog života – do moje smrti, pomislio je još jednom) ona mu se, ujutro, dok su doručkovali, izvinila zbog jednog svog postupka od pre dvadeset godina. "Izvini što sam one večeri sela pored Petra", rekla je i začuvala, a tek predveče, na terasi, dodala još jednu rečenicu: "Trebalo je da pretpostavim da tebe to može povrediti." On joj je taj izlazak na piće posle jedne promocije davno oprostio (istina, trebalo mu je za to nekoliko godina), a sada su te dve kratke rečenice delovale kao nož zariven u samo srce. Zašto mora to da mu kaže sada, pred svoj definitivni odlazak!? Možda je pocrveneo od tog udarca, ali nije ništa rekao, samo mu je zadrž-

tala ruka sa šoljom kafe među prstima. Sutradan mu se izvinila zbog dopisivanja sa svojim prijateljem iz mladosti koji je boravio u Francuskoj. I to ga je zbolelo, jednako kao nekada, iako se radilo tek o razmeni informacija o zajedničkim prijateljima i poznanicima. "Ako nastaviš s tim svojim izvinjenjima, sahranićeš me pre nego što otpučeš u svoj Kejptaun", odgovorio joj je tek u ponedjeljak, kada se još zbog nečega izvinila. Prestala je da se izvinjava, ali je nastavila s uspomena. Ali i uspomene su ga bolele jednako kao izvinjenja. Forma mu nije bila važna. Prijatne uspomene, one koje su potvrđivale njihovu ljubav bolele su još više nego neprijatne. Ona je birala samo prijatne.

Svakog dana slušao je Elvisa. U subotu nije otišao kod frizera, iako je to bio dan za šišanje – navršilo se mesec dana od prethodnog šišanja. Pomislio je, pa brzo odbacio tu pomisao kao suludu, da bi mogao da pusti elvisovsku frizuru. Ima još uvek dobru, istina i prosedu, kosu. Sve duže je noću ostajao budan, sa slušalicama na ušima. Hoću li ja to pre smrti da se vratim u svoju mladost, da nastavim tamo gde sam završio kada je sve ovo počelo? S prezirom je u sredu pogledao gomilu staraca na Kalemegdanu, svoje vršnjake koji su igrali šah ili kibicovali igru. I kada bi se neko od tih staraca podsmehnuo njegovoj mladalačkoj odeći, ne bi to njega nimalo uznemiravalo.

Natalija je iz ormara već vadila kofer, usisavala ih i provetrala, a zatim u njih slagala svoju odeću. Spakovala je jedan celi kofer knjiga, prethodno sa svake od njih skinuvši prašinu. Njegove i njene knjige stajale su pomešane na istim policama, ali ona je birala samo svoje, one koje je imala pre nego što su počeli živeti zajedno, uglavnom svet-ske klasike koje je čitala i na studijama. Knjige! Ti predmeti ispunjeni ljudskom taštinom, mediji za sećanje i zaborav koji leče i ubijaju čoveka. Koliko su puta pričali o knjigama, u najlepšim danima i godinama svoga zajedničkog života. Sada, kada ona odlazi, njemu nisu gotovo ništa značile. Uvek su postojale zajedno s njom, bez nje nikada kao nešto vredno. Može da ih sve ponese, ne bi mu to nimalo smetalo.

Iako se ona, shvatio je to već na početku, namerno sporo spremala za put, čitavih mesec dana, da bi se on na njen odlazak lagano i neosetno navikao, dan njenog odlaska svanuo je iznenada. Kao da se prikrao i jednog jutra banuo na vrata u liku taksiste koji je došao da bi ih odvezao na aerodrom. Njena tri kofera, poređana jedan uz drugi, još od juče stajali su na hodniku, pred izlaznim vratima, a on je tek minut pre polaska shvatio da će i ona stvarno otići s tim koferima. Uhvatio je za dršku jedan od njih, poneo ga, taksista je poneo ostala dva. Izašli su iz stana, ona kao da ide na vikend-putovanje u neko obližnje mesto, u neku banju, a on kao da je prati na put s kojeg se neće vratiti, tako mu je taj izlazak iz stana izgledao.

"Zbogom ljubavi", rekao je kad ju je poljubio pred šalterom za pasošku kontrolu, dovoljno glasno da je to možda i ona čula. Dok su joj pregledali pasoš i kartu, stajao je još tu, nekoliko koraka udaljen, ali u mislima sve dalje od nje, od njihovog tridesetpetogodišnjeg zajedničkog života, od ovog aerodroma. Kada se, posle pasoške kontrole, i stvarno izgubila iz dometa njegovog pogleda, okrenuo se i uputio prema izlazu. Rekao je još jednom, "Zbogom ljubavi", tiho i potpuno mehanički, kao da je taj pozdrav samo poslednji odjek reči koje je malopre stvarno izgovorio. Prošaptao je to neko ko je u njemu nestajao, gde već mesec dana sve više zamenjuje neko drugi.

U stvari, i on se spremao za putovanje. Taksista ga čeka na parkiralištu i treba mu pola sata da stigne do grada, pa da na to svoje putovanje krene. Kad stigne u stan, ući će u kupatilo i iz njega izaći sa zulfima kakve je nosio Elvis Prisli, zatim će obući drugu košulju i farmerice, iz ormara će izvaditi kožnu jaknu i obući i nju. Zatim će prići kasetofonu, staviti kasetu i odvrnuti zvučnike do kraja. Otvoriće konzervu piva, prekrstiti noge na stolu i zapevati s Elvisom neku od njegovih pesama, vraćajući se u svoju mladost.

